

FRAN MILČINSKI

Danes vam bom povedala nekaj več o enem redkih slovenskih humoristov, ki ga uvrščamo med mojstre mladinske književnosti. Svoja dela je objavljala pod psevdonimom Fridolin Žolna. Njegovo najbolj znano delo pa je zagotovo zbirka mojstrsko oblikovanih humorističnih zgodb z naslovom Butalci. In če še komu ni uspelo ugotoviti o kom bo danes tekla beseda naj povem, da je tudi avtor lansko letne knjige za Cankarjevo tekmovanje – Ptički brez gnezda. Torej to je...?

Točno, Fran Milčinski.

Rodil se je 3. decembra 1867 v družini davčnega uslužbenca, po rodu Čeha, v Ložu na Notranjskem. Oš je obiskoval v rojstnem kraju in v Ljubljani, počitnice pa preživel v Lukovici in prijateljeval s Kersnikom. Po gimnaziji je študiral pravo na Dunaju. Nato je bil v pravosodni službi v raznih slovenskih krajih, dokler ni bil leta 1897 premeščen v Ljubljano, kjer je bil potem dolga leta sodnik za mladinsko varstvo in prestopništvo. V letih 1920-1925 je bil svetnik najvišjega državnega sodišča – Stola sedmerice v Zagrebu. Po upokojitvi je opravljal odvetniško službo v Ljubljani. Njegovo življenje pa se je končalo 24. oktobra 1932. Dva dni zatem so o njegovi smrti zapisali: *Saj ni umrl človek, ljudje – smeh sam je umrl!*

Bil je sodobnik moderne. Krajša dela je pisal že kot dijak. Ko je prestopil v službo, 10 let ni prišel za pisateljsko pero. Pisati je spet pričel leta 1900 in do smrti napisal vrsto odličnih kratkočasnih zgodb, humoresk, satir, povesti z družbeno vzgojno vsebino in drugih besedil, v katerih je upodabljal življenje med 1. svetovno vojno in po njej. Številne pripovedi mu je narekovalo poklicno delo na sodišču, kjer je skrbel za zapuščene in zanemarjene otroke.

O njegovem humorističnem delu-Butalcih, sem vam povedala že v uvodu, poleg tega pa velja omeniti vsaj še naslednje: Igračke, Muhoborci, Drobiž, Gospod Fridolin Žolna in njegova družina, Skavt Peter.

Posebno ugledno mesto v slovenski mladinski književnosti pripada povesti Ptički brez gnezda. V njej je Milčinski orisal stvarno in slikovito nekaj tipičnih ljubljanskih predmestnih družin in troje zapuščenih fantičev ter več njihovih značilnih dogodivščin in prestopkov.

Zelo pomembno področje njegovega literarnega ustvarjanja so bile pravljice. Po motivih ljudskih pripovednih pesmi je ustvarjal umetne pravljice. Iz slovenskega ljudskega slovstva je zajemal motive za zbirki Pravljice in Tolovaj Mataj, za Zgodbe kraljeviča Marka pa mu je dala navdih srbska ljudska pesem.

Napisal je tudi več dramskih del: Mogočni prstan, Vesela igra o žalostni princezinji, Igrica o veseli nalogi, Krpan mlajši idr.

Za zaključek bi povedala, da priimek Milčinski ostaja sinonim za slovenski humor, najsi imamo v mislih očeta Frana (o katerem ste poslušali zadnjih nekaj minut) ali pa sina Franeta, radijskega Ježka.